

กรมวิทยาศาสตร์บริการ ยกระดับห้องสมุดโรงเรียนวัดบางเพลิง (คงสกุลมากอุทิศ) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นแหล่งเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

จิตพร แก้วสุวรรณ
บรรณารักษ์ชำนาญการ

วนิก ตะเกาพงษ์

บรรณารักษ์ปฏิบัติการ

สำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ห้องสมุดเป็นแหล่งให้ความรู้ แหล่งศึกษาค้นคว้า ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ช่วยสร้างโอกาสในการเข้าถึงแหล่งความรู้เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมของประชาชนในชุมชน อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้เกิดการใช้หลักการและกระบวนการคิดแบบวิทยาศาสตร์เป็นฐานคิดและตัดสินใจสำหรับประชาชนในการต่อยอดความรู้นำไปสู่นวัตกรรมได้

ชุมชนชนบท มีข้อจำกัดในการเข้าถึงความรู้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมที่ทันสมัยน้อยกว่าชุมชนเมือง ด้วยห้องสมุดโรงเรียนในชนบทมีปัญหาเรื่องงบประมาณการจัดหาสื่อความรู้ที่ทันสมัย ขาดบุคลากรที่มีประสบการณ์ความชำนาญในการพิจารณาคัดเลือกหนังสือและสื่อความรู้ที่เหมาะสมกับห้องสมุด ขาดการจัดการให้สามารถสืบค้นอย่างเป็นระบบ รวมทั้งขาดแคลนเครื่องมือและอุปกรณ์ในการเข้าถึงสารสนเทศ ไม่มีระบบการเชื่อมโยงข้อมูลกับแหล่งสารสนเทศออนไลน์ ทำให้ทรัพยากรบุคคลในชุมชนไม่สามารถเข้าถึงสังคมฐานความรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นได้

กรมวิทยาศาสตร์บริการ ตระหนักในข้อจำกัดดังกล่าว ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพเยาวชนรุ่นใหม่ให้มีคุณภาพเพื่อเป็นรากฐานที่แข็งแกร่งของประเทศ โดยการจัดกิจกรรมยกระดับห้องสมุดโรงเรียน มีเป้าหมายหลักในการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนในชุมชนให้มีหนังสือมีสื่อความรู้ และสื่อการเรียนการสอนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยด้วยการจัดมุมห้องสมุดวิทยาศาสตร์ (Science Library Corner) สำหรับเด็กและเยาวชน มุมสารสนเทศด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมสำหรับชุมชน ทำให้ห้องสมุดโรงเรียนเป็น

แหล่งเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับเยาวชนและประชาชน โดยในปี 2561 ได้จัดกิจกรรมยกระดับห้องสมุดโรงเรียนวัดบางเพลิง (คงสกุลมากอุทิศ) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ 7-8 มิถุนายน 2561 ณ โรงเรียนวัดบางเพลิง (คงสกุลมากอุทิศ) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมฯ ครั้งนี้ ดำเนินงานภายใต้โครงการห้องสมุดสีเขียว สำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กรมวิทยาศาสตร์บริการ ซึ่งกรมฯ ได้บูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานสมาชิกเครือข่ายห้องสมุดสีเขียว สมาชิกศูนย์ประสานงานสารสนเทศสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ศปว.) หน่วยงานภาคเอกชน ได้แก่ บริษัท บิ๊กแอกเชส จำกัด บริษัท โรงสีข้าว ส.เขมรราช บริษัท เอสเค กรีนโอโกร โปรดักส์ จำกัด โดยมีโรงเรียนวัดบางเพลิงเป็นผู้ประสานงานในพื้นที่ หน่วยงานร่วมลงพื้นที่ดำเนินกิจกรรม ประกอบด้วย ห้องสมุดกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และ เจ้าหน้าที่กรมอนามัย ห้องสมุดธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้ส่งมอบหนังสือ อุปกรณ์การศึกษา รวมทั้งสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับห้องสมุดโรงเรียน จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดบางเพลิง (คงสกุลมากอุทิศ) โรงเรียนวัดโชติเขมาาราม โรงเรียนวัดตาลเอน โรงเรียนวัดแก้วตา และโรงเรียนวัดทางกลาง สรุปการพัฒนาสื่อความรู้เพื่อยกระดับห้องสมุดโรงเรียน ทั้ง 5 แห่ง และการจัดกิจกรรมจัดฐานการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

การจัดระบบห้องสมุดโรงเรียน

โดยคัดเลือกเอกสารด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และเอกสารอื่น ๆ เน้นมุมห้องสมุดวิทยาศาสตร์ (Science Library

Corner) ให้บริการแก่เยาวชน รวมทั้งให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ และใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์ก่อให้เกิดการจดประกายความคิด ให้รู้จักคิดอย่างมีเหตุผลมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (e-library)

แนะนำบริการและวิธีการเข้าถึงสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ ด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ในระบบห้องสมุด และ หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ ผ่าน คิวอาร์โค้ด และ โมบายแอปพลิเคชัน DSS Science e-book

**นิทรรศการสารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
สู่ชุมชนเพื่อการสร้างรายได้สร้างอาชีพ**

วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน วิทยาศาสตร์สำหรับเด็ก และเยาวชน ฯลฯ เพื่อกระตุ้นให้มีการนำความรู้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้สร้างรายได้สร้างอาชีพ แก่ชุมชน

**ฐานการเรียนรู้ Kids Lab ด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี
และสิ่งแวดล้อม**

ฐานการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ของดิน รู้จักคุณสมบัติ ของการอุ้มน้ำของดินเหนียว ดินทราย ดินร่วน ความแตกต่าง ของดินแต่ละชนิดเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ที่แตกต่างกัน

ฐานการเรียนรู้เรื่องแสงและภาพลวงตา

เป็นการฝึกความสามารถด้านการมองเห็นและการรับรู้ ของสมองของเด็ก

มุมห้องสมุดวิทยาศาสตร์ (Science Library Corner)

มอบหนังสือและอุปกรณ์การศึกษาคอมพิวเตอร์ ที่ได้รับการบริจาค

ฐานการเรียนรู้ Kids Lab ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

การสาธิตทำน้ำยาล้างจานชีวภาพ

ฐานการเรียนรู้การทำน้ำยาล้างจานชีวภาพ

สาธิตการทำน้ำยาล้างจานโดยใช้วัสดุเหลือทิ้ง เช่น เปลือกสับปะรด เปลือกมะนาว

ฐานการเรียนรู้การนำวัสดุเหลือทิ้งมาใช้ให้เกิดประโยชน์

การบริหารจัดการขยะ การนำขยะมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เป็นการต่อยอดทำให้มีรายได้มาเสริมสร้างให้กับครอบครัว กิจกรรมยกระดับห้องสมุดโรงเรียนในชุมชนครั้งนี้ มีผู้เข้าร่วม กิจกรรมประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู อาจารย์ นักเรียน และ ประชาชนในชุมชน จำนวนประมาณ 280 คน มีผู้ตอบแบบประเมิน การจัดกิจกรรมจำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 89.28 พบว่า มีความคิดเห็นในการบรรลุวัตถุประสงค์กิจกรรม ทั้ง 3 กิจกรรม ได้แก่

1. สามารถเข้าถึงความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
2. สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน การดำเนินชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ
3. รู้จักบริการสารสนเทศวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี และบริการของหน่วยงานภาครัฐ ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.99 คิดเป็นร้อยละ 99.80

ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม 5 ด้าน ได้แก่

1. สามารถได้รับประโยชน์คือ พัฒนาความรู้ ความคิด
2. สร้างทัศนคติที่ดีต่อหน่วยงานภาครัฐ
3. พัฒนาทักษะในการปฏิบัติงาน การศึกษา
4. พัฒนาการมีส่วนร่วมและในการทำงานเป็นทีม
5. ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ความบันเทิง ความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.96 คิดเป็นร้อยละ 99.20